

25 anys

LA VÍBRIA
BARCELONA

429es FESTES de **SANT ROC**

Plaça Nova. Des del 1589
Del 14 al 18 d'agost de 2018

Barri Gòtic de Barcelona

festes
patrimonial
d'interès nacional

PÒRTIC

L'any passat el Govern de la Generalitat de Catalunya acordà declarar les Festes de Sant Roc **fiesta patrimonial d'interès nacional**. Amb motiu de la declaració, l'honorable conseller de Cultura, **Lluís Puig i Gordi**, ens adreça unes paraules recordant-nos la importància de les nostres Festes de Sant Roc —tradicionals, renovades i resistents— en aquests moments de canvis i replantejaments, a la ciutat i al país, com a element troncal per a cohesionar i integrar una comunitat, per a crear lligams i complicitats, i per a identificar una col·lectivitat resilient de cara a l'exterior.

Malauradament, enguany Lluís Puig no ens pot acompanyar perquè, tal com la resta del nostre Govern exiliat o empresonat per defensar el dret de tots a expressar el que pensem, ni que volgués, no pot ser entre nosaltres. És una situació injusta que —ni per Sant Roc— no podem passar per alt. **Els volem lliures i els volem a casa, per dignitat i per justícia**. Per la mateixa dignitat i per la mateixa justícia que el plaçanovisme sempre ha representat.

Enguany, però, i malgrat tot, l'Associació de Festes de la Plaça Nova i les Festes de Sant Roc tenim motius d'alegria i de celebració, ja que hem estat distingits amb el **Premi Ciutat de Barcelona** de Cultura popular i tradicional 2017 pel nostre projecte **4 ¼ - 425 Anys de les Festes de Sant Roc a Barcelona**. El projecte 4 ¼, que al llarg de quatre anys —de moment— s'ha materialitzat en un seguit de publicacions i d'actes, i en cinc exposicions, vol transmetre l'esperit dels plaçanovins i les plaçanovines, que, com a col·lectiu veïnal resistent, mitjançant el seu patrimoni cultural com a element cohesionador i identitari, mantenen el sentiment i l'orgull de pertinença a un barri històric i maltractat, el barri de la Catedral.

Enguany, també, i durant les Festes, celebrem altres efemèrides. Primer, els **vint-i-cinc anys de la recuperació de la Víbria de Barcelona**. La Víbria, figura festiva d'entremès coneguda a la nostra ciutat —almenys— des de l'any 1399 i desapareguda a la fi del segle XVIII, va ser recuperada l'any 1993 per la nostra Associació —en el marc del Projecte de Recuperació del Bestiari Històric de la Ciutat i com a element del Seguici Popular de Barcelona. Una gran exposició de víbries catalanes, una cercavila, un correfoc i la publicació d'un conte infantil, entre altres activitats, ompliran l'aniversari.

D'altra banda, les Festes de Sant Roc s'adhereixen i també celebren l'**Any Aureli Capmany**. Aureli Capmany, bon coneixedor de les festes plaçanovines, en va parlar i en va escriure diverses vegades; admirava l'entusiasme dels plaçanovins i les plaçanovines per a mantenir i salvaguardar les Festes de Sant Roc, reconeixia els jocs populars i la Cucanya de la Plaça Nova com a model de transmissió de coneixement entre generacions, i, sobretot, gaudia menjant els Panellets de Sant Roc, de manera que si no els podia adquirir personalment, els encarregava a algun familiar.

Ara ens preparem totes i tots —veïns i veïnes, comerciants, exveïns i exveïnes, amics i amigues, i visitants— per celebrar unes **429es Festes de Sant Roc de Barcelona a la Plaça Nova** ben llúides i com a patrimoni de tothom. A continuació teniu un programa farcit de possibilitats, amb actes tradicionals, singulars i únics que ens distingeixen a tota la ciutat, i tota mena d'activitats festives i participatives, en què tothom pot trobar allò que més li agradi. Per tant, llegiu-vos el programa atentament, trieu, participeu, col·laboreu i sobretot gaudiu del barri i de les seves tradicions.

Moltes gràcies i bones festes.

Xavier Cordomí

president

**Associació de Festes de la Plaça Nova
Comissió de Festes de Sant Roc de Barcelona**

Dimarts 14 d'agost

10.00 h

Fira d'artesanía

Des d'aquesta hora fins a les 21.00 hores a la plaça Nova.

18.30 h

Tradicional cercavila inaugural pel barri: «En Cu-cut dalt del ruc»

Amb el capgròs Cu-cut dalt d'un ase, els capgrossos de la plaça Nova i els grallers La Pessigolla.

Recorregut: plaça Nova, Arcs, portal de l'Àngel, Cucurulla, Pi, Palla, Banys Nous, baixada de Santa Eulàlia, Sant Domènec del Call, placeta Manuel Ribé, Call, Sant Honorat, Sant Sever, Bisbe, Santa Llúcia, pla de la Seu, avinguda de la Catedral i plaça Nova.

19.15 h

Hissada de la bandera heràldica de Sant Roc

A càrrec de **Josep Maria Trullen Thomas**, director del Museu Frederic Marès i estretament vinculat per arrels familiars amb el barri de la Catedral i la Comissió de Festes de Sant Roc.

Amb la hissada de la bandera s'inauguraran de manera oficial les Festes de Sant Roc 2017.

Tot seguit, començarà a funcionar la centenària

Cucanya de la Plaça Nova

En el marc de la celebració de l'Any Aureli Capmany.
Al llarg de les Festes: **44è Concurs de Cucanya**.

19.30 h

Ballada de sardanes

a càrrec de la **Cobla Ciutat de Granollers**.

Programa:

<i>Plaça Nova</i>	Josep Maria Boix
<i>Festeig</i>	Ricard Viladesau
<i>Punt i contradansa</i>	David Estanyol
<i>Torroella vila vella</i>	Vicenç Bou
<i>Aura del Tura</i>	Conrad Saló
<i>Els gegants de Castellterçol</i>	Joaquim Serra
<i>Sardanes a l'Havana</i>	Jordi Molina
<i>Nena estimada</i>	Josep Vicens Juli, Xaxu
<i>Els tres pintors</i>	Francesc Mas Ros

22.00 h

Ball amb el show **Cocodrilo Club** amb el DJ Albert Malla.

Dimecres 15 d'agost

10.00 h

Fira d'Artesania

Des d'aquesta hora fins a les 21.00 hores a la plaça Nova.

17.30 h

XXXVII TROBADA I BALL DE GEGANTS

Balls i cercavila amb els gegants del Pi, del Raval, de la Barceloneta, del Casc Antic, de Sant Pere de les Puel·les, de Sant Jaume, del carrer de la Princesa, i els amfitrions de la plaça Nova: els gegants nous **Roc i Laia**, el nan **Cu-cut**, els gegants infantils **Pippo i Gal·la**, l'**Àliga Petita** i els grallers **La Pessigolla**.

Recorregut: plaça Nova, Arcs, portal de l'Àngel, Canuda, Santa Anna, Comtal, Magdalenes, Ripoll, Sagristans, Capellans i plaça Nova.

Hi col·labora: **Casa Santiveri**.

19.15 h

Xocolatada popular

Agraïm la col·laboració de les veïnes i els veïns que fan possible la xocolatada.

20.00 h

Actuació del degà dels esbarts de Catalunya

Esbart Català de Dansaires

Els balls de l'Aureli Capmany:

1a. Part

<i>Contradansa</i>	Barcelona
<i>Bolangerera</i>	Moja
<i>Ball de Cintes</i>	Les Preses
<i>Ball pla</i>	Lladurs
<i>Ball de rentadores</i>	Riu
<i>Ball de cascavells</i>	Ametlla de Merola

2a. Part

<i>Ball de bastons</i>	Barcelona
<i>Bolangerera</i>	Roses
<i>Contrapas</i>	Pineda
<i>Ball de nyacres</i>	Roses
<i>Pasdoble del Ball de gitanes</i>	Vallès

Amb l'acompanyament de la **Cobla Ciutat de Cornellà**

Mestra de dansa: Anna Bigas.

Mestre de balls de bastons: Jordi Mustieles.

Majordomia i vestuari: Joana Duch, Montserrat Garrich i Xavier Olaria.

Direcció musical: Joan Gómez.

Direcció artística: Secció Técnico-Etnogràfico-Folklòrica.

Dijous 16 d'agost, festivitat de Sant Roc

9.30 h

Gran Traca Despertada

Tot seguit:

Seguici Tradicional de Sant Roc

Amb el Diable de Sant Roc, els Bastoners de l'Esbart Català de Dansaires amb el flabiolaire Joan Gómez, l'Àliga de la Ciutat, els grallers La Pessigolla, el Lleó de Barcelona, els grallers del Pi, el nan Cu-cut, els gegants infantils de la Plaça Nova i l'Àliga Petita, els grallers La Pessigolla de la Plaça Nova, els Gegants Centenaris de Sant Roc de la Plaça Nova, el flabiolaire Jordi Puig, la Bandera Verda de la Comissió de Festes de Sant Roc, la Cobla Ciutat de Cornellà, veïns i veïnes, exveïns i exveïnes, i simpatitzants del barri, tot adreçant-se a la basílica de Santa Maria del Pi.

Recorregut: plaça Nova, avinguda de la Catedral, Doctor Joaquim Pou, Sagristans, Capellans, Arcs, Cucurulla, Boters, Palla, plaça de Sant Josep Oriol, plaça del Pi, Cardenal Casañas, Roca, Portaferrixa, Petritxol, plaça del Pi (aturada per la missa; es reprèn a les 11.30 h), plaça de Sant Josep Oriol, Pi, Boters, plaça Nova, avinguda de la Catedral, pla de la Seu, Santa Llúcia, Bisbe (aturada pels balls), Bisbe i plaça Nova.

10.00 h

Fira d'Artesania

Des d'aquesta hora fins a les 21.00 hores a la plaça Nova.

10.30 h

A l'altar major de la basílica de Santa Maria del Pi

Solemne missa cantada

Amb el cant dels **goigs en llaor a sant Roc**, la veneració de la **reliquia de sant Roc** i la benedicció dels **Panellets de Sant Roc**, que seran distribuïts entre les persones assistents.

Acabada la cerimònia, visita al Palau Episcopal, rebuda del senyor bisbe i balls d'honor dels Bastoners, el nan Cu-cut, els gegants infantils, el Lleó, l'Àliga de la Ciutat, els Gegants Centenaris i el Diable de Sant Roc.

Tot seguit es procedirà a l'antiga tradició i privilegi de les Festes de Sant Roc de la **col·locació de la Bandera Verda de la Comissió de Festes** a la balconada principal del Palau Episcopal, des d'on presidirà les Festes.

La cerimònia de col·locació de la Bandera Verda es podrà seguir des de la plaça Nova.

Dijous 16 d'agost, festivitat de Sant Roc (continuació)

12.30 h

Ofrena floral a Sant Roc de la Plaça Nova

La imatge de sant Roc de la plaça Nova i el Gos de Color Blau Cel va ser recuperada l'any 2015.

Tot seguit:

Ball del centenari dels Gegants de Sant Roc de la Plaça Nova

En versió per a cobla del mestre **Jordi León**.

Ball: **Gegants Centenaris de la Plaça Nova**. Música: **Cobla Ciutat de Cornellà**.

tot seguit:

El Porró Llarg

Tal com fa des de l'any 1830, el Porró Llarg, ple de bon vi, romandrà tot el dia a la plaça Nova, perquè en begui tothom que pugui aixecar el seu llarguíssim galet.

13.00 h

Tres de sardanes

A càrrec de la **Cobla Ciutat de Cornellà**.

Programa:

<i>Plaça Nova</i>	Josep Maria Boix
<i>Avi Botet</i>	Enric Ortí
<i>Apa Ramon</i>	Francesc Mas Ros

13.30 h

Cucanya de la Plaça Nova.

18.00 h

Festival Infantil:

18.00 h. Màgia amb el mag **Xarrin Xarrin**.

18.40 h. Putxinel·lis tradicionals catalans amb **Titelles Sebastià Vergés**, amb l'obra «**En Cu-cut sense por**».

19.20 h. Enlairament del **Globus del Capità Munyon**.

19.30 h. Pallassos amb el grup **Pallassos de l'Arlequí**.

22.00 h

Cantada d'havaneres amb el grup: **Arjau**.

Al llarg de la cantada serà preparat el tradicional **cremat de rom**, que s'oferirà a la mitja part de l'actuació.

Divendres 17 d'agost

10.00 h

Fira d'Artesania

Des d'aquesta hora fins a les 21.00 hores a la plaça Nova.

17.30 h

La Festa del Gos

Proves i exhibicions d'ensinistrament caní a càrrec del **Club d'Agility Ciutat Comtal**.

18.00 h

Concurs Infantil de Dibuix.

Hi poden participar nenes i nens de 2 a 14 anys.

Tema: plaça Nova, barri Gòtic, Festes de Sant Roc.

Premi especial de tema caní: «La Festa del Gos».

Scrivano

Qui vulgui gaudir d'una paraula favorita manuscrita en paper o pintada al cos, es pot apropar a l'escrivà Diego Noguera que traçarà lletres amb bona mà.

19.00 h

La Festa del Gos

46a Tradicional salutació del gos a sant Roc

Presentació de tots els gossos del barri que hi vulguin participar i repartiment de records.

19.30 h

Tarda de jocs populars i tradicionals

En el marc de la celebració de l'Any Aureli Capmany.

Jugarem a jocs com ara curses de sacs i de l'ou i la cullera, de trencar l'olla i tot seguit... passarem la centenària **Cucanya de la Plaça Nova**.

22.30 h

Nit de ball

amb el grup: **Karaokes Band**

Dissabte 18 d'agost

10.00 h

Fira d'Artesania

Des d'aquesta hora fins a les 21.00 hores a la plaça Nova.

17.30 h

Taller de Diables Infantils.

Fes la teva maça i maquilla't i ja ets un petit diable per a fer un correfoc

Lliurament dels premis dels concursos de Cucanya i de Dibuix

Scrivano

Qui vulgui gaudir d'una paraula favorita manuscrita en paper o pintada al cos, es pot apropar a l'escrivà Diego Noguera que traçarà lletres amb bona mà.

Tot seguit, començarà a funcionar la centenària

Cucanya de la Plaça Nova

Darrera oportunitat de passar-la aquest any.

19.00 h

Cercavila de víbries catalanes

25 anys de la recuperació de la Víbria de Barcelona

Amb la participació de la Víbria de Castelló de la Plana, la Víbria del Vendrell, la Víbria Jove d'Igualada, la Pàjara de Terrassa, la Víbria de Reus, la Víbria del Poblenou de Barcelona i la Víbria de Barcelona.

Recorregut: Verger del Museu Frederic Marès, plaça de Sant Iu, Comtes, baixada de Santa Clara, plaça del Rei, Veguer, Llibreteria, plaça de Sant Jaume, Bisbe i plaça Nova.

22.00 h

«Va tocada»

amb el grup de percussió

Percúdiem

i grups de tabalers de les víbries convidades.

Dissabte 18 d'agost (continuació)

22.10 h

XXXV CORREFOC

25 anys de la recuperació de la Víbria de Barcelona

Amb la Víbria de Castelló de la Plana, la Víbria del Vendrell, la Víbria Jove d'Igualada, la Pàjara de Terrassa, la Víbria de Reus, la Víbria del Poblenou de Barcelona, la Víbria de Barcelona i els Diables del Barri Gòtic.

Recorregut: avinguda de la Catedral, pla de la Seu, Santa Llúcia, Bisbe, Pietat, baixada de Santa Clara, plaça del Rei, baixada de Santa Clara, Comtes, pla de la Seu i avinguda de la Catedral.

Recordem, per seguretat, que:

- Els aparadors i els vidres s'han de protegir amb cartons o abaixant les portes metàl·liques.
- Cal retirar els vehicles aparcats al llarg de tot el recorregut.
- Cal vestir roba de cotó: de màniga llarga, pantalons llargs, mocador o barret de roba al cap i calçat flexible i tancat.
- Cal protegir les orelles i els ulls.
- No es pot participar en el correfoc amb begudes alcohòliques, ni amb ampolles ni gots de vidre.

23.00 h

CASTELL DE FOCS

A càrrec de **Pirotècnia Igual**.

23.15 h

Final de festa:

Nit de ball

amb el grup: **Hora de Joglar.**

Concurs Instagram

Penja la fotografia a #Instagram amb l'etiqueta

#429fmsantroc,

participa en una d'aquestes 3 categories

Imatge més popular,

Imatge més impactant

i Imatge dels 25 anys de la Víbria de Barcelona,

i guanya el Lot de Sant Roc.

Bases:

- Concurs obert del 14 d'agost a les 17h. al 18 d'agost a les 24h.
- Penja la fotografia al teu perfil d'Instagram amb l'etiqueta #429fmsantroc.
- La imatge 'més popular' serà la tingui més 'M'agrada' a l'àlbum d'Instagram el dia 18 d'agost a les 24h.
- L'Associació de Festes de la Plaça Nova es reserva el dret de decidir la imatge 'més impactant' i la imatge 'dels 25 anys de la Víbria de Barcelona'. Aquestes es votaran en assemblea general el dia 12 de setembre i es faran públiques el dia 13 de setembre.
- Els guanyadors del Lot de Sant Roc podran passar a recollir l'obsequi a partir del dia 16 de setembre en horari d'obertura de La Casa dels Entremesos (Pl. de les Beates 2, 08003 BCN).
- Totes les imatges es podran consultar a l'àlbum del concurs a la pàgina: www.facebook.com/santroc.plnova

Guanyadors dels Premis Instagram Sant Roc 2017

Més popular:

@joantrooper

Més impactant:

@jaume_gaset_samara

Més romàntica:

@joan_te

AL LLARG DE LES FESTES

Venda dels tradicionals **Panellets de Sant Roc**; els nous ninots de goma dels gegants Roc i Laia, del nan Cu-cut, de l'Àliga de la Ciutat i de la Víbria de Barcelona; les samarretes de les Festes de la Plaça Nova, dels Gegants i del Cu-cut de la Plaça Nova, dels Diablers del Barri Gòtic, de l'Àliga de Barcelona, de la Víbria de Barcelona, de l'Arpella del Barri Gòtic, dels Grallers La Pessigolla, de la Cucanya; bosses, anells, punts de llibres, pins, postals, adhesius, estampes... els goigs en llaor a sant Roc, les auques de la Plaça Nova i dels cent anys dels Gegants de la Plaça Nova, i els llibres: *600 anys de Plaça Nova*, de Josep M. Garrut, i *El Barri Perdut. La plaça Nova i el barri de la Catedral*, 4 ¼. *425 anys de Festes de Sant Roc a Barcelona, de vot de ciutat a festa popular de la plaça Nova*, *Mirades de gegant, Perquè avui és Santa Llúcia... pels volts de la plaça Nova...* i *La festa viscuda. Sant Roc, 1884 - 1983*, de Xavier Cordoní.

Aquí fem festa tot l'any !!!

- Vols ser de la Colla infantil de la plaça Nova? T'oferim els **Gegantets Pippo i Gal·la i l'Àliga petita**
- Vols portar bestiari? T'oferim l'**Àliga de la Ciutat, la Víbria de Barcelona i l'Arpella del Gòtic**
- Vols portar gegants, nans i capgrossos? T'oferim el **Roc, la Laia i el Cu-cut**, els gegants centenaris, els gegants nous i el nan de la Plaça Nova i el seu deu capgrossos
- Vols fer de diable? T'oferim els **Diablers del Barri Gòtic**.
- Vols fer sonar la gralla o el tabal? T'oferim els **Grallers la Pessigolla i els tabalers Percúdiu**

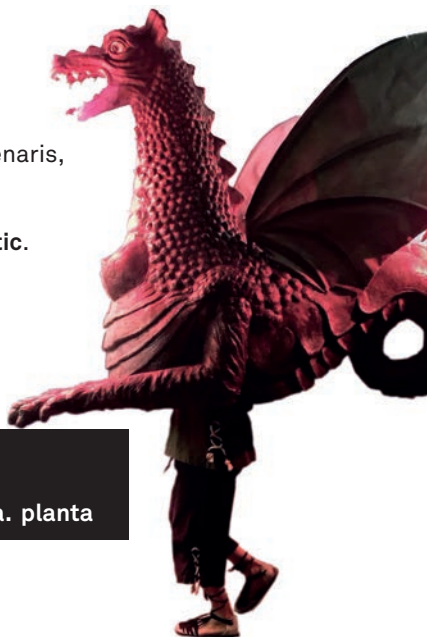
VINE A VEURE'NS:

tots els dimecres no festius de 21.00 a 23.00 h.

Associació de Festes de la Plaça Nova

e-mail: info@plnova.cat

Plaça de les Beates, 2 (La Casa dels Entremesos) 3a. planta

El mes de febrer passat, l'Associació de Festes de la Plaça Nova i el treball dut a terme per la secció de Projectes, Arxiu i Recerca van ser reconeguts amb el Premi Ciutat de Barcelona 2017 de Cultura popular i tradicional pel projecte 4 1/4; el jurat del premi va destacar:

El jurat del premi, integrat per Ester Estela (presidenta), Raül Sanchis, Amadeu Carbó i Jesús Ventura, ha atorgat, per unanimitat, la distinció de cultura popular i tradicional a l'Associació de Festes de la Plaça Nova pel projecte 4 1/4 - 425 Anys de les Festes de Sant Roc a Barcelona; per la qualitat i l'originalitat de les cinc exposicions realitzades, pels treballs de recerca i documentació duts a terme i pel que representa per a la recuperació i salvaguarda de la memòria col·lectiva d'un barri perdut.

Sota el títol de 4 1/4, amb motiu dels 425 anys de les Festes de Sant Roc de Barcelona, l'any 2014 l'Associació de Festes de la Plaça Nova va iniciar un procés de recerca i recuperació de la història i de la memòria de la plaça i del barri de la Catedral que al llarg de quatre anys s'ha materialitzat en un seguit de publicacions i d'actes, i en cinc exposicions:

«425 anys de Festes de Sant Roc de Barcelona. De vot de ciutat a festa popular de la plaça Nova».

Una gran mostra que, a partir de l'arxiu de l'entitat, explica la història de la festa des de l'any 1519, quan Barcelona va proclamar sant Roc patró; l'any 1563, quan el Consell de Cent va fer vot de ciutat al sant, i l'any 1589, quan els veïns i veïnes del barri de la Catedral van fundar la Confraria de Sant Roch de la Plassa Nova i van començar a celebrar les festes, fins als nostres dies, amb unes Festes de Sant Roc consolidades com a tradició i patrimoni festiu de tota la ciutat i declarades festa patrimonial d'interès nacional.

«El Barri Perdut. La plaça Nova i el barri de la Catedral». Una visió crítica i emotiva sobre el barri que va néixer a redós de les muralles romanes de la ciutat i al voltant de la plaça Nova —que va esdevenir centre social, comercial i festiu—, i sobre les terribles conseqüències que l'obertura de la Via Laietana, primer, els bombardejos del 30 de gener de 1938, després, i l'obertura de l'avinguda de la Catedral, més tard, van suposar per a veïns i veïnes, per a comerços i per a una manera de viure, de treballar, de festejar i de relacionar-se que, en ple centre de la ciutat, era excepcional.

«**Mirades de gegant. 110 anys dels Gegants de Sant Roc de la Plaça Nova**». Una mirada sobre el barri i les festes des dels ulls i la història dels primers gegants barcelonins pertanyents a una entitat veïnal; són els gegants en actiu, amb les figures originals i amb una activitat ininterrompuda, més antics de la ciutat de Barcelona. Unes mirades de gegant que volen transmetre l'esperit dels plaçanovins i les plaçanovines, que, com a col·lectiu veïnal resistent, mitjançant el seu patrimoni cultural com a element cohesionador i identitari, mantenen el sentiment i l'orgull de pertinença.

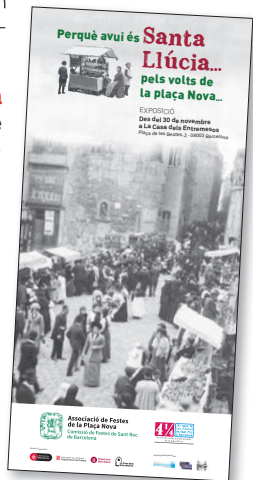
«**Perquè avui és Santa Llúcia... pels volts de la plaça Nova...**». Un repàs històric de la Fira de Santa Llúcia des de la perspectiva de l'ocupació de l'espai urbà com a espai de socialització; de les experiències dels veïns i les veïnes del

barri, ja que el seu cicle vital queda marcat per les festes, les fires i els mercats, que donen vida i riquesa als carrers i a les places, però que també els aboquen a la invisibilitat que comporta la centralitat; i de les transformacions urbanístiques, que també

afecten la Fira i que tenen una incidència dramàtica en la vida del barri de la Catedral, «el Barri Perdut».

«**La festa viscuda. Sant Roc, 1884-1983**».

Cent anys de la llarga història de les Festes de Sant Roc de Barcelona —celebrades des del 1589—; la festa com a eina de cohesió que reafirma el sentit de pertinença i la cohesió de veïns i veïnes i d'exveïns i exveïnes. La mostra comença l'any 1884, quan es va constituir de manera oficial l'actual Comissió de Festes de Sant Roc, i permet visualitzar —durant dècades d'esplendor i de decadència— diversos aspectes de la festa i del barri. El recorregut s'acaba l'any 1983, quan les festes van entrar en una etapa de profunda renovació i revitalització.

Plaçanovines i plaçanovins per la memòria i la dignitat

Fins el 15 d'agost

A La Casa dels Entremesos, plaça de les Beates, 2.

Horari: de dimarts a dissabte, de 10.00 a 13.00 hores i de 16.00 a 19.00 hores, i diumenges i festius, d'11.00 a 14.00 hores.

A la sala d'actes, exposició:

«4 ¼. 425 anys de Festes de Sant Roc a Barcelona. De vot de ciutat a festa popular de la plaça Nova»

A la sala de ball, exposició:

«La festa viscuda. Sant Roc, 1884-1983»

25 anys de la recuperació de la Víbria de Barcelona

La víbria és un animal fantàstic i mitològic que, representat en la imatgeria festiva, al llarg dels anys va patir diverses transformacions, tant en la morfologia com a figura com en la forma lingüística, cosa que, de manera determinant, va propiciar també els canvis físics de la representació. Etimològicament, el mot *víbria* és un modisme popular que prové del mot llatí *viper-viperus* i que en la llengua catalana dels segles XIII i XIV evolucionà en l'expressió *vibre*, és a dir: 'escurçó'. L'escurçó és una espè-

cie de serp corrent a Catalunya; un rèptil altament verinós i molt temut pel poble que, al voltant de la seva figura, ha bastit un seguit de creences i llegendes.

La figura de víbria festiva catalana recull la tradició de la simbologia que s'atorga a les serps en els bestiars medievals. Representació de la maldat en essència, des del mateix Gènesi la serp representa el pecat, la temptació, la malícia i la traïdoria. Les hagiografies medievals fan lluitar els cavallers sants contra monstres malignes i, d'aquesta manera, no és estrany que, quan el Corpus barceloní basteix l'entremès de sant Jordi, aquest lluiti contra «lo vibre» i que, d'aquest escurçó, se'n faci una figura escenogràfica que evoluciona fins a l'actual bèstia foguera i festiva.

El mot primitiu *vibre*, amb els anys, va evolucionar en diverses formes: *vibre*, *vibra*, *brívia*, fins arribar al mot que utilitzem actualment: *víbria*. El gènere femení que el mot va adquirir va influir en la mateixa imatge de la figura i, d'aquesta manera, destacant-ne els trets més evidents de feminitat, a la víbria, se li afegiren pits de dona. Amb la seva condició femenina, la víbria encara era més perillosa i, d'aquesta manera, mentre els dracs i les tarasques en ser vençuts podien ser amansits, a la víbria, per a vèncer-la, calia matar-la.

La Víbria de Barcelona

La primera notícia documentada de la Víbria barcelonina és de 1399, quan el Consell de la Ciutat es desplaça a Saragossa amb motiu de la coronació del rei Martí l'Humà; amb el Consell viatgen l'Àliga i la Víbria. Tanmateix, en la descripció de la processó de Corpus de 1424, la Víbria és citada integrada en l'entremès de sant Jordi. Al llarg de més de

tres segles la Víbria de Barcelona participà en les processons de Corpus i en les de canonitzacions —com ara les de Santa Maria de Cervelló i de Sant Ramon de Penyafort—, en entrades reials i en altres celebracions, segons consta al *Llibre de solemnitats*, al *Llibre de les coses assenyaldes* o a les *Rúbriques de Bruniquer*. Responsabilitat del Gremi de Ferrers durant molts anys, a començament de segle XVIII el personatge de la víbria es confon i, en concórrer a les processons darrere del drac com a part de la seva comparsa, és anomenada «Dragona», o femella del drac. El 1780, amb

la sanció d'una reial cèdula de Carles III que prohibeix els entremesos, la Víbria desapareix.

Se'n fa càrrec l'Associació de Festes de la Plaça Nova i, seguint el projecte *Recuperació de la Imatgeria Festiva de la Barcelona Vella*, la Víbria de Barcelona va ser reconstruïda el 1993 per l'escultor Xavier Jansana. L'escultura de la nova Víbria, detallada i perfeccionista, ens presenta una figura proporcionada d'animal fantàstic i híbrid —amb cap i cos de drac, pits de dona, ales de ratpenat i cua cargolada de serp— que segueix amb fidelitat les imatges originals conservades i hi aporta innovacions considerables. La Víbria barcelonina té una dansa amb música composta per Quim Soler i coreografia de Miquel Àngel Gelabert. La Víbria de Barcelona va ser estrenada a la processó del Corpus barceloní de 1993, forma part del Bestiari Històric de la Ciutat i és integrada en el Seguici Popular de Barcelona.

enguany la Víbria de Barcelona celebra els vint-i-cinc anys de la seva recuperació i des de l'Associació de Festes de la Plaça Nova hem preparat un seguit d'actes i elements per a l'aniversari: cercaviles i correfocs en diferents pobles i ciutats del país, miniatures de goma i mocadors de la Víbria i, el 24 de novembre, la presentació del llibre infantil *El conte de la Víbria*. Els actes centrals de la celebració però tindran lloc durant les 429es Festes de Sant Roc de Barcelona a la plaça Nova, amb l'exposició «Víbries catalanes» al Museu Frederic Marès i la Cercavila i el Correfoc de les festes. Per a tots aquests actes la Víbria de Barcelona tindrà il·lustres convidades del seu gènere: **La Pájara de Terrassa, la Víbria del Poblenou de Barcelona, la Víbria de Castelló de la Plana, la Víbria Jove d'Igualada, la Víbria del Vendrell i la Víbria de Reus.**

Organitza:

**Associació de Festes
de la Plaça Nova**

**Comissió de Festes de Sant Roc
de Barcelona**

Col·labora:

Del dissabte 11 al dissabte 18 d'agost

Al Verger del Museu Frederic Marès, plaça de Sant Iu, 5.
Horari: de 10.00 a 22.00 hores (dilluns 13, tancat).

Exposició:

«Víbries catalanes. 25 anys de la recuperació de la Víbria de Barcelona»

Cucanya de la Plaça Nova, durant les Festes de Sant Roc. 1955. Pérez de Rozas. Arxiu de l'AFPN.

Sant Roc és venerat a la Plaça Nova des de l'any 1589, amb motiu d'haver preservat el barri del flagell de la pesta. Des d'aquesta data la devoció en aquest sector de la Barcelona antiga no s'ha interromput i cada any, el 16 d'agost, commemora la seva diada.

[...] amb ocasió de veure's la ciutat el segle XVI, castigada per la pesta acudien els barcelonins al valiment de Sant Roc... des de llavors el prengueren per un dels seus sants patrons.

Diverses capelles amb la imatge de Sant Roc hom troba instal·lades en distints carrers de Barcelona. Entre aquests es distingeix la Plaça Nova, en la qual els devots veïns amb gran constància tributen fastuós culte [...].

El poeta - comediògraf Serafí Pitarra en el quadre de costums barcelonins «La Festa del Barri» [...] l'acció passa a la Plaça Nova, per Sant Roc, i descriu l'ordre en que són executats els jocs i divertiments.

AURELI CAPMANY, 1930.

Les 429es Festes de Sant Roc de Barcelona a la plaça Nova s'adhereixen a les celebracions de l'Any Aureli Capmany

www.plnova.cat

[santroc.plnova](https://www.facebook.com/santroc.plnova)

[gegantsplnova](https://twitter.com/gegantsplnova)

[gegantsplnova](https://www.instagram.com/gegantsplnova)

#429fmsantroc

AGRAÏM LA COL-LABORACIÓ DELS COMERCIANTS DEL BARRI

A. Batlle, *Llibreria*

Aquiles, *Col·leccionisme i antiguitats*

Baron Antiquàris, *Antiguitats*

Bilbao Berria, *Cuina basca*

Can Boada, *Fotografia*

Casa Fargas, *Bomboneria*

Casa Fèlix, *Merceria*

Casa Jornet, *Mobles*

Casa Santiveri, *Alimentació sana*

Castelló, *Farmàcia*

Catedral, *Farmàcia*

Catedral, *Tabacs*

Chocolat Box, *Gelats, dolços i xocolata*

Clavell & Morgades, *Antiguitats*

Duch Antigalles, *Antiguitats*

El Café d'en Víctor, *Restaurant*

El Món d'en Dadà, *Botiga per a bebès*

El Palacio del Juguete, *Jocs i joguines*

Farré, *Llibreteria*

Folk al biaix, *Confecció de roba per a grups de cultura popular i tradicional*

It reminds me of something,
Productes i objectes amb històries autèntiques

La Pineda, *Xarcuteria*

Mayné, *Tabacs*

Olga de Sandoval Sarrias, *Antiguitats*

Pasquín, *Antiguitats*

San Roman, *Xurreria*

Santa Clara, *Pastisseria*

Tokobongo, *Instrumentos musicals*

Tutusaus, *Òptiques*

Vetrín, *Llibreria*

de les institucions i entitats:

AJUNTAMENT DE BARCELONA

ARQUEBISBAT DE BARCELONA

ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT

BARNA CENTRE

CÀRITAS DIOCESANAS

CLUB D'AGILITY CIUTAT COMTAL

COL·LEGI OFICIAL D'ARQUITECTES
DE CATALUNYA

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

ESBART CATALÀ DE DANSAIRES

GENERALITAT DE CATALUNYA

GUÀRDIA URBANA DE BARCELONA

INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA

MUSEU FREDERIC MARÈS

PARRÒQUIA DE SANTA MARIA DEL PI

**i tots els veïns i veïnes
i els ex veïns i ex veïnes del barri**

Associació de Festes de la Plaça Nova

Comissió de Festes de Sant Roc
de Barcelona

Amb el suport de:

Amb la col·laboració:

MUSEU
FREDERIC
MARÈS

BARNA CENTRE

BARRI GOTIC

Fent comerç i ciutat des de 1973.
Barna Centre, l'illa comercial i de vianants
amb més tradició de Barcelona.

Secretaria:
Portal de l'Àngel, 7, 3r 1a
Tf. 93 318 77 44
www.barrigotic.cat